

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการให้ทานของชาวพุทธ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทานของชาวพุทธ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาการปฏิบัติในการให้ทานของชาวพุทธ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากชาวพุทธตำบลริมเหนือและตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒๐๐ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทานและการปฏิบัติในการให้ทานของชาวพุทธ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑.๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชาวพุทธตำบลริมเหนือ จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐๐ จำแนกตามวุฒิการศึกษา สายสามัญ พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญสูงสุดชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๐ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสายนักธรรม-บาลี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม-บาลี คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๐

ชาวพุทธตำบลริมใต้ จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๕๑-๖๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสายสามัญ พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญสูงสุดชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๐ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสายนักธรรม-บาลี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิการศึกษานักธรรม-บาลี คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๐๐ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย) คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทานของชาวพุทธ อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่ ในส่วนของชาวพุทธตำบลริมเหนือและตำบลริมใต้ ในแต่ละด้านมีดังนี้

๑) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้อามิสทาน (ให้อาหาร สิ่งของ) คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้อามิสทาน (ให้อาหาร สิ่งของ) คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๐

๒) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ธรรมทานมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ธรรมทานมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๐๐

๓) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลของการให้ทานเพราะความศรัทธา คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการให้ทานเพราะความศรัทธา คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

๔) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของทานที่มีอานิสงส์มากของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ทานประเภทสังฆทาน (การให้โดยไม่เจาะจงบุคคล) มีอานิสงส์มาก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ทานประเภทสังฆทาน (การให้โดยไม่เจาะจงบุคคล) มีอานิสงส์มาก คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๐

๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ทานแก่บุคคลที่ควรให้ของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแก่พระภิกษุ สามเณร คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแก่ประชาชน ยาก วณิก คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐

๖) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ทานเพื่ออุทิศส่วนกุศลของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๐

๗) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิษฐานในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่อธิษฐานให้ถึงพระนิพพาน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่อธิษฐานให้สมความปรารถนา คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐

๘) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ทำทานตามโอกาส มีจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ทำทานตามโอกาส คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐

๕.๑.๓ การปฏิบัติในการให้ทานของชาวพุทธอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

๑) การปฏิบัติในการให้อามิสทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๑๓ และการปฏิบัติในการให้อามิสทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย ๒.๑๐

๒) แรงจูงใจในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า แรงจูงใจในการให้ทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๘๗ และแรงจูงใจในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย ๒.๘๑

๓) ลักษณะในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ลักษณะในการให้ทานโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย ๓.๕๒ และลักษณะในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย ๓.๕๐

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการให้ทานของชาวพุทธอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ๒ ข้อ คือ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทานของชาวพุทธอำเภอแมริมและศึกษาการปฏิบัติในการให้ทานของชาวพุทธอำเภอแมริม ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทานของชาวพุทธอำเภอแมริม

๑) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้อามิสทาน (ให้อาหาร สิ่งของ) คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้อามิสทาน (ให้อาหาร สิ่งของ) คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๐ เหตุผลที่ส่วนใหญ่ให้ทานอามิสทาน เพราะอาหารและสิ่งของเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของพระสงฆ์ซึ่งประชาชนสามารถหาได้ อย่างง่ายและสะดวก นอกจากนี้แล้วยังเป็นการปฏิบัติตามประเพณีนิยมและเพื่อบำรุงพระสงฆ์ให้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เพื่อจะได้มีความตั้งใจปฏิบัติธรรมและมีโอกาสให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง และเหตุผลที่ให้อามิสทานเพราะในฐานะที่เป็นชาวพุทธมีหน้าที่และโอกาสให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามหลักธรรมในชีวิตประจำวันและให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องและการให้คำสอนเป็นทานนับว่าประเสริฐที่สุด

๒) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ธรรมทานมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ธรรมทานมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๐๐ เหตุผลที่ให้ความสำคัญของการให้ธรรมทานมากที่สุด เพราะการให้ธรรมเป็นทานชนะการให้ทั้งปวง

ซึ่งเป็นการให้คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องและเป็นทานที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญว่าธรรมทานเป็นยอดของทานทั้งปวง

๓) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการให้ทานเพราะความศรัทธา คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการให้ทานเพราะความศรัทธา คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ อธิบายได้ว่า เหตุผลในการให้ทานเพราะความศรัทธา ที่สำคัญในการดำรงชีพของพระสงฆ์และเพื่อให้พระสงฆ์มีกำลังปฏิบัติหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนาต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการปฏิบัติตามประเพณีนิยม ความเชื่อ อีกส่วนหนึ่งก็เพื่อตอบแทนคุณความดีของพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สำหรับเหตุผลในการให้ทานเพื่อนุเคราะห์ เพราะเป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น มีความเชื่อว่าถ้าทำดีแล้วย่อมได้รับผลดีตอบแทน และเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งปฏิบัติแล้วทำให้เกิดความสบายใจ สำหรับเหตุผลในการให้ทานอื่น ๆ ก็คือ เป็นการทำทานโดยไม่หวังผลใด ๆ ตอบแทนเพราะคิดว่าถ้าไม่มีเจตนาที่ไม่หมั่นหมองซึ่งเป็นการให้ทานที่แล้วแต่โอกาส นอกจากนี้ก็เป็นการให้ทานเพื่อสำรวจจิตใจของตนเองให้ละจากความโลภ ความโกรธ ความหลงและเป็นการถวายเป็นทานไปภายภาคหน้า

๔) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของทานที่มีอานิสงส์มากของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ทานประเภทสังฆทาน (การให้โดยไม่เจาะจงบุคคล) มีอานิสงส์มาก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้ทานประเภทสังฆทาน (การให้โดยไม่เจาะจงบุคคล) มีอานิสงส์มาก คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๐ อธิบายได้ว่า เหตุผลที่ว่าการให้ทานประเภทสังฆทานมีอานิสงส์มากเพราะเป็นการให้ทานที่ให้โดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ลำเอียงและให้ด้วยความเต็มใจ ซึ่งตามหลักพุทธศาสนาถือว่าเป็นการให้ทานที่บริสุทธิ์ ผู้รับคือพระสงฆ์ได้มีส่วนรับรู้เท่า ๆ กัน นอกจากนี้ยังเป็นการให้เพื่อลดความตระหนี่และให้โดยไม่ยึดติดใด ๆ

๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ทานแก่บุคคลที่ควรให้ของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแก่พระภิกษุ สามเณร คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแก่ประชาชน ยาก วณิก คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐ อธิบายได้ว่า เหตุผลในการให้ทานแก่พระภิกษุ สามเณร เพราะถือว่าเป็นผู้ที่สืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นผู้ทรงศีล เป็นผู้บริสุทธิ์และ เป็นนักรบของโลก เมื่อทำทานด้วยก็จะได้รับอานิสงส์มาก และเป็นการทำตามประเพณีนิยมซึ่งถือเป็นหน้าที่ของชาวพุทธที่ต้องปฏิบัติ สำหรับเหตุผลที่ให้ทานแก่ประชาชนยาก วณิก เพราะเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก นำสงสารซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

๖) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ทานเพื่ออุทิศส่วนกุศลของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ทานแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า

ส่วนใหญ่ให้ทานแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๐ อธิบายได้ว่า เหตุผลในการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายเพราะเป็นการแสดงความกตัญญูทดแทนบุญคุณของบุญการีโดยเชื่อว่าบุญกุศลที่ได้ทำจะทำให้ดวงวิญญาณของบุญการีไปสู่สุคติ นอกจากนี้ ยังเป็นการปฏิบัติตามประเพณีสืบทอดกันมา สำหรับเหตุผลที่อุทิศส่วนกุศลถวายไว้ภายภาคหน้าเพราะเชื่อว่าถ้าเกิดมาในชาติหน้าจะได้มีความสุขความเจริญ มีชีวิตที่เป็นสุข ไม่ขาดแคลนปัจจัย ๔ หรือไปเกิดบนสวรรค์ เหตุผลที่อุทิศส่วนกุศลให้เทวดาเพราะถือว่าเป็นผู้ที่รักษากันเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข เป็นผู้ที่นำเคราะห์มาให้และจะได้นำบุญกุศลไปให้คนตายต่อไป เป็นการปฏิบัติตามประเพณีสืบทอดกันมานาน และสุดท้ายการอุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้ากรรมนายเวรเพราะมีความเชื่อว่าคนเราเกิดมาแล้วตกทุกข์ได้ยากเพราะเคยมีกรรมมีเวรต่อกันมาแต่ชาติปางก่อน ดังนั้น เพื่อให้เรามีชีวิตที่สุขสบายก็ควรอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรด้วย สำหรับเหตุผลอื่น ๆ การให้ทานในแต่ละโอกาสจะอุทิศส่วนกุศลที่แตกต่างกันและส่วนใหญ่ก็จะอุทิศส่วนกุศลให้ทุกอย่างไปพร้อม ๆ กันตามประเพณีนิยมที่เคยปฏิบัติกันมา

๓) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิษฐานในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่าส่วนใหญ่อธิษฐานให้ถึงพระนิพพาน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่อธิษฐานให้สมความปรารถนา คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ อธิบายได้ว่า ชาวพุทธส่วนใหญ่มักจะอธิษฐานเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของชีวิตหรือเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชีวิตทั้งในปัจจุบันและในอนาคตในที่สุดมุ่งหวังถึงภพหน้าอีกด้วย ดังที่ชาวพุทธตำบลริมเหนือได้อธิษฐานไว้นั้นก็คือให้เข้าถึงพระนิพพานหมายความว่า ต้องการความสุขความสงบสันติสุขแห่งชีวิตตามหลักการแห่งพระพุทธศาสนา ขณะเดียวกันชาวพุทธตำบลริมใต้มีความเห็นที่แตกต่างออกไปนั่นก็คืออธิษฐานขอให้สมความปรารถนา หมายความว่า ตนมุ่งหวังหรือปรารถนาสิ่งใดก็ขอให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้ปรารถนาไว้นั้นทุกประการ

๔) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ทำทานตามโอกาส มีจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ และชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ทำทานตามโอกาส คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ อธิบายได้ว่า ชาวพุทธตำบลริมเหนือและตำบลริมใต้ต่างก็มีความเห็นเรื่องการทำทานว่าควรให้ตามโอกาสที่อำนวย แสดงให้เห็นว่า การทำทานนั้นทำได้ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ซึ่งพระพุทธศาสนาก็ได้มีหลักคำสอนเรื่องความไม่ประมาทอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ความไม่ประมาทในชีวิตก็คือ ควรห่างไกลจากสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ควรรับทำคุณงามความดีทุกอย่าง และควรทำจิตใจให้เบิกบานแจ่มใส ดังนั้น การทำทานนับว่าเป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่สำหรับชีวิตมนุษย์ ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

๕.๒.๒ การปฏิบัติในการให้ทานของชาวพุทธอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

๑) การปฏิบัติในการให้อามิสทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๑๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า การปฏิบัติในการให้ทานด้วย

ค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมาตามลำดับ ก็คือ ให้นำหนังสือ สร้างห้องน้ำ ห้องส้วม ให้โต๊ะหมู่บูชา และการปฏิบัติในการให้อามิสทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย ๒.๑๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็จะพบว่า มีการปฏิบัติในการให้ธรรมาสน์ อาสนะ รองลงมาคือ การสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม และให้โต๊ะหมู่บูชา ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติในการให้ทานดังกล่าวมาสอดคล้องกับอามิสทานในอังคตตรนิกาย ทุกนิบาต คือ การให้วัตถุสิ่งของ มีข้าว น้ำ ยารักษาโรค และทรัพย์สินเงินทอง ภายนอก เป็นต้น

๒) แรงจูงใจในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า แรงจูงใจในการให้ทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๘๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ทานเมื่อมีโอกาส รองลงมาคือให้เพราะคิดว่าการให้เป็นสิ่งที่ดี และให้เพื่อต้องการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ตามลำดับ และแรงจูงใจในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย ๒.๘๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้เพราะเห็นว่าทำให้จิตใจสดชื่น รองลงมาคือให้เพราะคิดว่าการให้เป็นสิ่งที่ดี และให้เมื่อมีโอกาส ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการให้ทานนั้นมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแรงจูงใจในการให้ทานที่ปรากฏในทีฆนิกาย ปาฏิภวรรค ข้อว่า บางคนให้ทานเพราะได้โอกาสพอเหมาะ บางคนให้ทานเพราะคิดว่าการให้ทานเป็นการดี และบางคนให้ทานเพื่อเป็นเครื่องประดับจิตใจและปรุงแต่งจิต เป็นต้น

๓) ลักษณะในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือ พบว่า ลักษณะในการให้ทานโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย ๓.๕๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ทานด้วยมือตนเอง รองลงมาคือให้ของที่สะอาด บริสุทธิ์ และให้ด้วยความศรัทธาเลื่อมใส ตามลำดับ และลักษณะในการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ด้วยความเคารพ รองลงมาคือให้ด้วยมือตนเอง ให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และให้ของที่สะอาด บริสุทธิ์ ตามลำดับ ลักษณะการให้ทานของชาวพุทธตำบลริมเหนือกับชาวพุทธตำบลริมใต้นั้น เมื่อพิจารณาจากภาพรวม แสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการให้ทานที่ปรากฏในอังคตตรนิกาย ปัญจนินบาต คือ (๑) ให้โดยเคารพ (๒) ให้ด้วยความอ่อนน้อม (๓) ให้ด้วยมือตนเอง (๔) ให้ของที่ไม่เป็นเดน (๕) ให้ทานเพราะเห็นผลที่จะมาถึง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยการให้ทานของชาวพุทธอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการที่ได้จากการศึกษาวิจัยและเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑) ชาวพุทธอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ นิยมทำบุญอามิสทานมาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรชี้แจงการบำเพ็ญบุญอย่างอื่นที่ไม่อิงอามิสด้วย เช่น การรักษาศีล เจริญภาวนา การฟังธรรม การช่วยเหลือผู้อื่น

๒) การวิจัยเรื่องทานครั้งนี้ มุ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวพุทธตำบลริมเหนือและชาวพุทธตำบลริมใต้ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้เรื่องทานและให้ทานเป็นปกติอยู่แล้ว โดยมองภาพรวมทั้งอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ผลที่ได้อาจคลาดเคลื่อน

๓) การให้ทานในลักษณะของการเซ่นไหว้บรรพบุรุษยังมีอยู่ เช่น การนำสารับกับข้าววางไว้ใต้โลงศพ เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยไม่มีพระสงฆ์อนุโมทนา

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรศึกษาหลักคำสอนเรื่องทานในพระไตรปิฎก ที่มีความสัมพันธ์กับสุภาสิตล้านนาไทย ซึ่งประชาชนยึดเป็นแนวปฏิบัติการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

๒) ควรศึกษาเรื่องทานในงานประเพณีต่าง ๆ ในล้านนาไทย เช่น ประเพณีทำบุญสลากภัต การทำบุญทักษิณานุประทาน

๓) ควรศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของพระสงฆ์และประชาชนต่อการให้ทานในสังคมปัจจุบัน